

ABONNEMENTS

Indochine Union postale

Un an... 8.000 Un an... 10.000

Six mois... 5.000 Six mois... 6.000

Annances Légales

0.00 la ligne de 6 points sur justification de 9 colonnes quelle que soit la page.

Annances Commerciales

On traite à forfait

Dông-Pháp Thời-Bảo

NĂM THỨ HAI SƠ 110

NGÀY THỨ SÁU

14 MARS 1924

Le Courrier Indochinois

東法時報

SAIGON

71, đường Mac-Mahon, 71

Mua báo phải trả tiền trước

M. NGUYỄN-KIM-ĐÌNH

Mỗi tuần xuất bản 3 lần ngày Thứ Hai, Thứ Tư, Thứ Sáu

Đấy thép nổi (Téléphone) 80: 324

PHẢI BIẾT TIẾNG TÀO

Bây lâu chừ vị bình-bút trong các Báo-chương đã ghe phen dầm thương luận cò, mà chỉ về neo lợi-quyền cho bạn đồng-bang ta trong lục-châu, nhiều phương nhiều chức rất màu rất điệu, thật là lời lời châu ngọc.

Song tôi tưởng còn thiếu một điều, là sao chẳng nhắc cho những người ra nông nà cuộc thương trường phải học tiếng Tào cho thông hiểu. Ấy là một điều rất hữu ích trong cuộc thương-trường hơn hết. Vì cuộc mài-mọi đương kim chỉ thời, từ nghề buôn lúa gạo cho đến chừ ban tạp-huà không nơi nào mà không có tay người khách trú chen vào. Lê ấy chừ khách quan cũng dư thấy chớ? Nếu vậy mà những người chen lấn trong trường thương-mại, chẳng thông hiểu tiếng tâm của người khách-trú, thì làm sao mà tranh danh đoạt lợi với họ cho được? giá thấp giá cao, họ nói với nhau, mình nghe không được, hàng đặc hàng đối, họ nói với nhau mình cũng chẳng rõ là chi. Những việc họ muốn nói giầu mình mình đâu hiểu được. Có phải mình muốn làm nghề thương mại mà không biết tiếng Tào, có nhiều điều thiệt hại hay không.

Lại chẳng phải vậy mà thôi, không thông hiểu tiếng tâm nhau được, thì không thân thiết nhau, không tin cậy kiện nê nhau bao giờ.

Quan Toàn-quyền đã đến Saigon

Sớm mai ngày 12 Mars tại ga xe lửa Saigon có treo cờ tam sắc và chúng tôi trong đoàn tiếp rước quan Toàn-quyền. Lúc 8 giờ thì các viên quan chức sắc đều tụ tập rất đông và các xe cộ không được chạy qua lối ấy.

Trong ga thì thấy có bốn nhát của binh thứ 11 đang sửa soạn sẵn sàng mà chờ khi quan Toàn-quyền đến, còn phía ngoài đường thì thiên hạ đứng gần vòng chen chen không muốn lọt.

Đúng 8 giờ 45 phút thì xe lửa đến. Quan Toàn-quyền và quan Tham biện Châtel bước xuống xe, có quan bá hầu coi rất cẩn thận, có quan Thàn-l Outrey và quan Nguyễn-sốai Cognacq bước tới chào mừng, còn bốn nhát thì đánh bôn Marseillaise mà nghênh tiếp.

Quan Toàn-quyền và quan Nguyễn-sốai đồng lên xe hơi, kể vắn vớ các quan tại vệ dinh này.

Đang Pháp Thôn-Báo kính dâng mấy lời thành thật mà chào mừng quan Toàn-quyền mới đến.

B. Q.

Mặt-nhiệm

Chẳng những là hàng đống giá trị tiền mà phần nhiều nguyên binh-bút báo-chương, chưa hiểu cái mặt-nhiệm của nghề viết báo, nay có một vị khách quan gan hỏi đến đến, không lý âm âm thôi có lẽ mà đem-nhìn, nên bày tỏ đôi lời cho chớ-tồn tri hiếu.

Nghề nghiệp nào cũng thế, đến có cả khó khăn riêng, nếu nghề mà chẳng có mặt-nhiệm riêng thì không ai tin cậy. Ấy vậy sự mặt-nhiệm riêng

VĂN-UYÊN

GIA-HUÂN CA (tiếp theo)

CON GÁI

Phu nhân tôi học đàn bà, Cẩn lễ đức hạnh thiết là quý hơn. Hạnh thì không vật không khôn, Không lần như đã không tròn như dẫu. Chín-chuẩn tiết hạnh làm dẫu, Ung nao dâm tở, bướm dẫu dâm dẫu. Khử phong trần vẹn tuyền thối, Thâm nghiên kinh đạo mơn phỉn sự kiến. Một không nói chuyện vòm giêng, Một không thêm ngo quần dẫu quần phụng. Tại không nghe chuyện gian hùng, Muốn không ngủ đến mơn mơn một tay. Một người xui hổ lãnh thay, Một người tử tế ngày rày làm quen. Di dẫu thì phải có dẫu, Ban ngày công công ngợ xen của ngoại. Dẫu ai nói chuyện gái trai, Thì mình phải biết là tại di dẫu. Ấy là phụ hạnh thục thục, Trăm năm ngoại tiếng thục thục quyền dẫu.

Tôi xin tỵ một điều thì rõ: Thì như chúng ta muốn lập công-danh, hoặc nghề thương mại với người Langsa thì trước cũng phải học tiếng Langsa đã. Chúng tôi nân thông hiểu, quen biết mọi điều, rồi sau mới buôn bán với người Langsa chớ.

Vậy thì những người muốn chen chơn trong trường thương-mại mà tranh quyền cạnh lợi với thời đại này, phải học tiếng Tào cho thạo thì nghề buôn mới đúng.

Chẳng nói chi việc thương-mại với người khách-trú mà phải học tiếng của người: hoặc tính lên Nam-vian mua bán với Cao-mên, hoặc lên rừng buôn với mọi cũng phải học tiếng họ cho thông hiểu, nói nân với nhau nghe cho được rồi mới là bán buôn có lợi.

Bởi ấy cho nên các nhà buôn bán lớn Langsa đều có dứng mái chính, dứng dể buôn bán với người khách cũng là ý dể. Hoặc chỉ sự buôn bán của Annam mình, chẳng có làm việc chi mà tránh khỏi tay người khách-trú, mà không thạo tiếng tâm của họ thì làm sao tranh cạnh lợi quyền cho được.

Tôi chắc rằng, những người muốn chen chơn trong trường thương-mại, phải học tiếng tào là dể cần nhứt hơn cả mọi điều.

TÔ-VĂN

Quan Toàn-quyền đã đến Saigon

Sớm mai ngày 12 Mars tại ga xe lửa Saigon có treo cờ tam sắc và chúng tôi trong đoàn tiếp rước quan Toàn-quyền. Lúc 8 giờ thì các viên quan chức sắc đều tụ tập rất đông và các xe cộ không được chạy qua lối ấy.

Trong ga thì thấy có bốn nhát của binh thứ 11 đang sửa soạn sẵn sàng mà chờ khi quan Toàn-quyền đến, còn phía ngoài đường thì thiên hạ đứng gần vòng chen chen không muốn lọt.

Đúng 8 giờ 45 phút thì xe lửa đến. Quan Toàn-quyền và quan Tham biện Châtel bước xuống xe, có quan bá hầu coi rất cẩn thận, có quan Thàn-l Outrey và quan Nguyễn-sốai Cognacq bước tới chào mừng, còn bốn nhát thì đánh bôn Marseillaise mà nghênh tiếp.

Quan Toàn-quyền và quan Nguyễn-sốai đồng lên xe hơi, kể vắn vớ các quan tại vệ dinh này.

Đang Pháp Thôn-Báo kính dâng mấy lời thành thật mà chào mừng quan Toàn-quyền mới đến.

B. Q.

Mặt-nhiệm

Chẳng những là hàng đống giá trị tiền mà phần nhiều nguyên binh-bút báo-chương, chưa hiểu cái mặt-nhiệm của nghề viết báo, nay có một vị khách quan gan hỏi đến đến, không lý âm âm thôi có lẽ mà đem-nhìn, nên bày tỏ đôi lời cho chớ-tồn tri hiếu.

Nghề nghiệp nào cũng thế, đến có cả khó khăn riêng, nếu nghề mà chẳng có mặt-nhiệm riêng thì không ai tin cậy. Ấy vậy sự mặt-nhiệm riêng

TRUNG-HOA CÁCH-MẠNG

(Tiếp theo)

Nội vụ Quốc-vụ Tổng-lý Đường-thiệu-Nghị lo giao thiệp về sự vay bạc không biết bao nhiêu là khổ tâm mơn chí. Đầu may có một người Nội-các viên Tài-chánh Tổng-trưởng là Hùng-bi-Linh, tên chữ là Bình-Tam, người xứ Phụng-hoàng tỉnh Hồ-Nam, học có tài danh, thối-nhơn thường kêu là Hùng-Phụng-hoàng. Khi đến Bắc-kinh chịu chức thì Đường-tổng-lý này việc vay bạc cho nhà lo, Hùng-bi-Linh cũng biết việc ấy là khó rồi, mà mình vì chức-vụ là Tài-chánh Tổng-trưởng mà từ sau dưng, nên phải chịu ngay. Đường-tổng-lý gửi thư cho Ngân-hàng-đoàn này, việc vay tiền giao với quyền của Tài-chánh Tổng-trưởng là Hùng-bi-Linh mới tay lo tính. Ngân-hàng-đoàn trả lời rằng, Hùng-tổng-trưởng có tài nói chuyện hay lắm, nói chi thì Đại-biểu Ngân-hàng-đoàn chịu hết, duy phải cho người Ngân-hàng-đoàn giám-đốc thuế-vụ-tỷ mà thôi, vì trước đây làm từ giao ước xong rồi, thì giao cho ba trăm muôn, còn bao nhiêu nữa cho Ngân-hàng-đoàn nhóm tại Luân-đôn Kinh-dô Hùng-mao xong rồi sẽ giao đủ số. Đường-tổng-lý và Hùng-tổng-trưởng cho Tham-nghệ-viện này, Tham-nghệ-viện nhóm nhau bàn tính không được, vì cho người ngoài giám-đốc thì Trung-quốc giảm quyền Chánh-Phủ như tay không, sanh nhiều dử lộn lạo, bên gọi ta tra hỏi hân hoi. Đường-tổng-lý và Hùng-tổng-trưởng phải cử tỉnh thiết mà đáp lại như vậy: Một bộ phận điểm-khoan đã vay ba trăm muôn lượng chẳng phải chánh-thực, là thì không dùng có dể ước là phải. Song việc dùng gấp lắm, sự bức như lửa cháy tới đây, cho nên Đường-tổng-lý phải chiếu theo lệ cũ mà vay ba trăm muôn lượng, bất quá là một điểm-khoan nhỏ nhen. Trong tay giao cũng không định thế vật chi cả, chẳng phải gọi là hiệp đồng, cho nên chưa kịp giao cho quí viện xem xét, xin nghĩ lại cho. (Nay phước).

Tham-nghệ-viện e sau sanh hậu hoạn, xin Tổng-thống cho phép hiệp-đồng, Tổng-thống ưng chịu. Đến khi làm hiệp-đồng tá khoản, thì Ngân-hàng-đoàn cứ đòi cho nó giảm thì thuế muối và các thuế thường khác mà thôi, Tham-nghệ-viện không chịu, mà Tổng-trưởng, g các nơi gửi tờ đến Nghè-viện nhứt định không chịu.

Hùng-tổng-trưởng làm không được đành từ xin từ chức, Tổng-thống cảm lại rồi thôi, phải đi lo tính với Ngân-hàng-đoàn nữa, nãi xin hủy khoản cho kẻ tra xét và xem giữ thuế vụ thì ra và dựng tháp, thì người ta ráp và khất không sai một li nào, mà không cần giữa gọi là cái. Định dể dưng cái tháp ấy, hết cả thấy 25 triệu cái, thợ làm cả năm mới xong.

Trong có nhiều thang lên, đến 1.700 bậc, và lại có thang lên xuống chạy bằng máy hơi nước này. Ở dưới chân tháp, thì chung quanh có hào hào chứa nước, dể có sét đánh cũng không lo ngại gì. Ngọn tháp thì lủng lẳng theo chiều gió, tuy thế mà vững vàng chắc chắn lắm.

Cái tháp Eiffel thật là một công nghiệp rất là trong nghề mĩ-thuật. Đầu tiên xây cái tháp này, là dể có dể trong cho vui mắt, cho đẹp cảnh mà thôi, nhưng sau khoa học càng tiến bộ lên, thì dùng tháp này vào việc học hành, người ta đặt những đài thiên lý ở trên ngọn tháp, thì có thể chiếu sáng thành Paris. Mà trong lúc chiến tranh, đem đặt máy vô tuyến-điện lên trên ngọn tháp, thì thường bắt được điện-tín của người Đức gửi đi gọi là chớ nhau. Hiện bây giờ, cứ dưng chính ngọ thì số vô tuyến-điện trên tháp Eiffel thông báo khắp trong nước Pháp. Một rồi lại đặt thêm máy vô tuyến-điện thoại, có thể nghe được bên Luân-đôn nước Anh, bên Bruxelles nước Bỉ, và các thành phố lớn trong nước Pháp, bắt cầu thông báo hay là lời diễn văn.

Hương-truyền

Người dựng lên tháp Eiffel đã tạ thế

Kỹ sư Eiffel, là người dựng lên tháp Eiffel đã tạ thế rồi. Tưởng cũng nên giới thiệu cái sự nghiệp của nhà dựng tháp này ra đây, cho các bạn đọc báo hay được là một việc hữu ích.

Tháp ấy dựng lên ở giữa thành Paris, cao 300 thước, là cao nhất hơn các đồ kiến-trúc ở hoàn cầu. Chơn tháp có bốn cái cột xây, rộng đến 7 hay 8 cái ô-tô cũng đi song hàng với nhau ở trong ấy được. Trên có cái cầu từ vô bằng sắt, chụm bốn cái cột ấy lại, tức là cái chơn tháp vậy. Cái tháp làm toàn bằng sắt, trông còm còm như một cái cây, nhưng mà còn to gấp 20 lần. Dưới chân thì phình ra to, nhưng lên cao thì càng thon thon nhỏ lại. Trên đỉnh có đặt một cái đèn dầu to, chiếu sáng khắp bốn mặt.

Bắt đầu dựng tháp này, vào năm 1887. Không xây 4 cái cột ở dưới, mà đặt 3 van 1 nghìn thước vuông đã trong khi người ta xây bốn cái cột ấy thì bốn thơ thuyến ở trong tường dể từng miếng sắt, cả thấy 1 van rưỡi miếng, dể từng miếng sắt lại cần cần. Một van rưỡi miếng sắt ấy xây thành 7 triệu cân tây. Đúc ngày ở trên một xưởng ở gần Paris, đến khi chớ

Do anh Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng cho Kho Sách Xưa của Quán Văn Đường.

